

หมิ่นประมาทแต่ไม่ระบุว่าหมิ่นใคร เป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทหรือไม่

พรเทพ ทวีกาญจน์
ทนายความ

ก ความผิดฐานหมิ่นประมาทนั้น อยู่ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” จากตัวบทจะเห็นว่า การกระทำที่จะเป็นความผิดในฐานหมิ่นประมาทได้ ผู้กระทำต้องใส่ความต่อผู้อื่น ซึ่งผู้อื่นจะเป็นคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ และข้อความที่หมิ่นประมาทนั้น หากไม่ระบุผู้ที่ถูกใส่ความโดยตรงว่าเป็นใครก็ต้องให้มีความหมายว่ากล่าวถึงใครโดยเฉพาะ ซึ่งบุคคลทั่วไปสามารถทราบได้ โดยไม่ต้องสืบหาเพิ่มเติมว่าหมายถึงใคร คือ อ่านแล้วสามารถรู้ได้เลยว่าหมายถึงใคร การใส่ความนี้จะเป็นความผิดก็ต่อเมื่อ ผู้อื่นหรือบุคคลที่สามนั้นได้ทราบและเข้าใจความหมายของการใส่ความนั้นด้วย หากถ้าเขาไม่เข้าใจ เช่น พูดใส่ความให้ชาวต่างชาติฟังซึ่งเขาไม่เข้าใจในภาษา เขาฟังไม่ออกว่าหมายถึงอะไร ก็ยังไม่ถือว่ากระทำผิดสำเร็จ นอกจากนี้ การใส่ความนั้นต้องถึงขนาดทำให้ผู้ที่ถูกใส่ความเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชังด้วย โดยจะต้องพิจารณาถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลธรรมดาทั่วไป ไม่ใช่ความรู้สึกส่วนตัวของผู้ถูกใส่ความว่า ข้อความที่เป็นการใส่ความนั้น น่าจะทำให้ผู้ถูกใส่ความเขาเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังหรือไม่ ถ้าใช่จึงจะครบองค์ประกอบความผิดฐานหมิ่นประมาท ก่อนอื่นเราต้องทราบก่อนว่าความผิดฐานนี้มุ่งคุ้มครองอะไรเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ **ความผิดในฐานนี้มุ่งคุ้มครอง เกียรติ ซึ่งเป็นหนึ่งในคุณค่าที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน** การลบหลู่ทำให้คุณค่าที่ยอมรับนับถือในตัวมนุษย์นั้น ลดน้อยถอยลงไป แม้ว่ามนุษย์อาจจะมี ความแตกต่างกันไปในสังคม แต่มนุษย์ทุกคนนั้นมีเกียรติเท่ากัน กฎหมายจึงได้เข้ามาคุ้มครอง และคุ้มครองทุกคนเท่าเทียมกัน

ในปัจจุบันคดีหมิ่นประมาทนั้น นับว่าเป็นหนึ่งในหลาย ๆ คดียอดฮิตขึ้นโรงขึ้นศาลกันเยอะมาก ไม่ว่าจะป็นทั้งการดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา ซึ่งก็เนื่องมาจากสังคมในปัจจุบันใช้สื่อสังคมออนไลน์กันแพร่หลายมากขึ้น ทำให้การกระทำความผิดฐานดูหมิ่นด้วยการโฆษณา และการหมิ่นประมาทโดยการโฆษณานั้นเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้หากมีการโพสต์ข้อความผ่านสื่อสังคมออนไลน์ทุกช่องทาง หรือประกาศ หรือโฆษณา อันมีลักษณะทำให้ผู้อื่นสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้เป็นจำนวนมาก และมีโอกาสที่ข้อความดังกล่าวนั้น จะถูกเผยแพร่ออกไปด้วยความรวดเร็ว จะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณาตามมาตรา 328 ซึ่งผู้กระทำจะได้รับโทษหนักขึ้นกว่าหมิ่นประมาทตามมาตรา 326 การหมิ่นประมาทโดยการโฆษณานั้น มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อีกทั้งอาจมีความผิดตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติมอีกด้วย

แต่ทั้งนี้ หากเป็นกรณีแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตได้แก่

(1) การแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใด เพื่อความถูกต้อง หรือป้องกัน ชื่อเสียงหรือประโยชน์ของตนไม่ให้ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชังจากการกระทำของผู้อื่น หรือ (2) กระทำในฐานะเป็นเจ้าของพนักงานปฏิบัติงานตามหน้าที่ เช่น พนักงานสอบสวนสรุปสำนวนเสนอพนักงานอัยการ ซึ่งข้อความในสำนวนการสอบสวนมีข้อความหมิ่นประมาท หรือ (3) พูดติชมอันเป็นวิสัยของประชาชนทั่วไปที่สามารถกระทำได้ เช่น เรื่องกิจการบ้านเมือง กิจการสาธารณะหรือพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง หรือ (4) การแสดงความคิดเห็นที่เป็นการแจ้งข่าวเกี่ยวกับการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล เช่น การประกาศรายชื่อบุคคลล้มละลาย หรือ การแสดงความคิดเห็น ในการประชุมที่เปิดเผยไม่ใช่การประชุมลับ เช่น การอภิปรายในสภา เป็นต้น ผู้กระทำจะไม่มี ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ประเด็นที่มีปัญหาขึ้นสู่ศาลที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีความกันนั้น ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า การใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม ที่ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง จะต้องได้ความว่าการใส่ความดังกล่าวได้ระบุถึงตัวบุคคลผู้ถูกใส่ความเป็นการยืนยันรู้ได้แน่นอนว่าเป็นใคร หรือหากไม่ระบุถึงผู้ที่ถูกใส่ความโดยตรง การใส่ความนั้นก็จะต้องได้ความว่าหมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ เมื่อไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าหมายถึงผู้ใดการกระทำดังกล่าวก็ไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทได้

เทียบเคียงฎีกาที่ 2672/2563 การใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง อันจะเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท ตาม ป.อ. มาตรา 326 นั้น จะต้องได้ความว่า **การใส่ความดังกล่าวได้ระบุถึงตัวบุคคลผู้ถูกใส่ความ เป็นการยืนยันรู้ได้แน่นอนว่าเป็นใคร**

หรือหากไม่ระบุถึงผู้ที่ถูกใส่ความโดยตรง การใส่ความนั้นก็จะต้องได้ความว่า หมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ ข้อความซึ่งเป็นบทกลอนที่จำเลยลงในโปรแกรมเฟซบุ๊กพร้อมภาพ ไม่มีข้อความตอนใดระบุถึงผู้เสียหายโดยตรงหรือทำให้เข้าใจได้ว่าหมายถึงผู้เสียหาย ประกอบกับได้ความจาก ป. พยานโจทก์ซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานกับผู้เสียหาย และจำเลยว่า ผู้เสียหายมาสอบถามพยานว่าบุคคลที่จำเลยลงข้อความพร้อมภาพนั้นหมายถึงผู้เสียหายใช่หรือไม่ พยานตอบว่า “แล้วแต่จะคิด” อันเป็นการไม่ยืนยันข้อเท็จจริงว่าหมายถึงผู้เสียหายหรือไม่ ดังนั้น การที่ผู้เสียหายนำข้อความพร้อมภาพที่จำเลยลงในโปรแกรมเฟซบุ๊กพร้อมข้อความและภาพอื่น ๆ มารวมเข้าด้วยกันแล้วสรุปว่า เป็นการหมิ่นประมาทผู้เสียหายนั้น จึงเป็นเพียงความเข้าใจของผู้เสียหาย หาใช่เป็นความเข้าใจของบุคคลทั่วไปไม่ บุคคลทั่วไปที่อ่านข้อความพร้อมภาพ และข้อความพร้อมภาพอื่น ๆ ย่อมไม่ทราบหรือเข้าใจได้ว่า

ข้อความพร้อมภาพทั้งหมดที่จำเลยลงในโปรแกรมเฟซบุ๊กมานั้น หมายความว่าผู้ใดหากต้องการทราบความหมายว่าเป็นผู้ใดก็ต้องไปสืบเสาะค้นหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ทั้งไม่แน่ว่าหลังจากสืบเสาะค้นหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้วจะเป็นผู้เสียหายจริงหรือไม่ และในกรณีสืบเสาะค้นหาแล้วจึงทราบว่าหมายถึงผู้เสียหาย ก็เป็นการทราบจากการที่บุคคลนั้นได้สืบเสาะค้นหาข้อเท็จจริงมาเองในภายหลังดังเช่นที่ ป. เบิกความว่า พยานขอนัดจำเลยมาเล่าให้ฟังว่าเกิดอะไรขึ้นแก่จำเลย หาได้ทราบโดยอาศัย

ข้อความที่จำเลยลงในโปรแกรมเฟซบุ๊กแต่เพียงลำพังไม่ การกระทำของจำเลยจึงไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการหมิ่นประมาทผู้เสียหาย

บทสรุปสังคาย จะเห็นได้ว่าความผิดฐานหมิ่นประมาท และความผิดฐานหมิ่นผู้อื่นเป็นกฎหมายที่คุ้มครองสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ของบุคคลไม่ให้มีการกระทำที่ละเมิดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความโดยวิธีอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันมีการพัฒนาการทางเทคโนโลยีซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงอาจทำให้เกิดการละเมิดสิทธิ และเสรีภาพส่วนบุคคลได้ง่ายมากขึ้น อย่างไรก็ตามหากทุกคนตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพของตน และของคนอื่น บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามกรณีข้างต้นย่อมไม่มีความจำเป็นแต่อย่างใด